

rreflektor

Mivé vált a Balaton, a Velencei- és a Tisza-tó?

Vizesblokk

Soha nem volt annyi eladó ingatlan a magyar tenger partján, mint idén, miközben a „gazdagok és szépek” játszóterévé alakuló Velencei-tó fuldoklik a túlzott fejlesztések árjában. A Tisza-tavat elkerülik a gigantikus beruházások – meg a pénz is. Tókörkép nyáruotón.

ZSUPPÁN ANDRÁS–STUMPF ANDRÁS
| reflektor@hetivalasz.hu

Balaton: minden eladó

Jellemző kép a Balaton partján: „Eladó” táblák a kerítések egymás után. Némi-lyik piacra dobott üdülőt még használja a tulajdonos, máshol látszik, hogy a ház gazdái rég jártak erre, talán már évek óta árulják a lassan bozótba vesző ingatlant. Vannak olyan települések, ahol szin-

te minden harmadik-negyedik ház eladó vagy elhagyott, például Szántódon, a régió legkevésbé népszerű üdülőhelyén.

„A Balaton körül valóban elképesztően sok az eladó ingatlan; megfordult a trend az 1990-es évekhez képest. Akkoriban nagy számban jelentek meg külföldi vevők a tóparti településeken, és minden érdekelte őket, kis túlzással egy dűlőutat is jó áron el lehetett adni. Valamikor 2003 táján fordult a kocka: azóta a kínálat növekszik – magyarázza Oláh Miklós szo-

ciológus. A reformkori városközpontját példaszerűen megújító, gazdag kulturális kínálattal rendelkező Balatonfüred ugyanakkor továbbra is vonzó hely, akár csak Tihany, ahol ősszel kezdődik az uniós forrásokból finanszírozott köztér-rehabilitáció. A két meleg víző fürdő, Hévíz és Zalakaros vonzáskörzetében továbbra is sok a német vásárló. A déli part nyugati-középső szakaszáról viszont menekülne a legtöbb ingatlanulajdonos, köztük azok a külföldiek, akik tíz éve befektetési céllal

vásároltak, de azóta rájöttek, hogy nyaralókiadásból itt már nem lehet vagyono-
kat keresni.

Szó sincs arról, hogy a Balaton elvesz-
tette volna népszerűségét a fiatalok köré-
ben, vagy mindenki Horvátországba men-
ne nyaralni. Augusztusi estéken a déli
parton pezseg az élet, a helyközi járat szá-
bályos bulivonattá válik. Csakhogy a szűk
telkeken szorongó, félig-meddig házilag
barkácsolt nyaralókat felépítő nemzedék
fölött eljárt az idő. Ők még nyugdíjasként
egész nyárra leköltöztek a tóhoz, hobbi-
kertészkedtek és szőlészkedtek. A gye-
rekek-unokák ezt az életmódot ritkán
szeretnék folytatni. Mivel a Kádár-kor év-
tizedeiben rövid idő alatt tízezrek szerez-
tek maguknak nyaralót a tó partján, most
szinte egyszerre ürül ki rengeteg ingatlan.

Az ingatlanfejlesztők évek óta a luxus-
beruházásokban, vagyis a turisztikai kíná-
lat szélesítésében látják a kiutat. Idén
azonban a százmilliárdot meghaladó fej-
lesztéseket ígérő, de beruházást alig vég-
rehajtó SCD Holding az összes balatoni
ingatlanát eladta egy Turisztika Hungá-
ria Kft. nevű cégnek. „Az SCD-történetet
akkor lehet értékelni, ha kiderül, hogy
ki az új befektető és mit szeretne tenni.
A tóparton élők az SCD látványos terveit
általában kedvezően fogadták. Amikor

Legnépszerűbb balatoni nyaralóhelyek*

Síófok 265 ezer
Hévíz 201 ezer
Balatonfüred 154 ezer

Legkevésbé kedvelt helyek*

Szántód 2838
Balatonkeresztúr 6624
Balatonmáriafürdő 7610

* Vendégek száma a kereskedelmi és
magán szálláshelyeken 2009-ben.
Forrás: KSH

a Veszprém megyei kempingek eladása
szóba került, voltak fenntartásaim, mert
úgy gondolom, a tópartnak köztulajdon-
ban kell maradnia, a családi ezüstöt nem
szabad eladni” – mondja lapunknak *Bóka
István* füredi polgármester, a Balaton Fej-
lesztési Tanács elnöke. „Annál rosszabb
mindenesetre nem történhet, mint hogy
a kempingek pusztulnak, és a fejlesztések
is elmaradnak” – teszi hozzá.

Ugyancsak kikerült az előző ciklusban
a köztulajdonból a tópart egyik legszebb
panorámájú szakasza, a balatonvilágo-

» Velence Resort – léptéktévesztés

si Club Aliga. Az egykori pártüdülő 52
hektáros területét az izraeli hátterű Pro-
Mot Hungaria Kft.-nek adták el. Noha
Budai Gyula elszámoltatási kormánybiz-
tos is vizsgálatot ígért, és helyi civilek is
tiltakoztak a tervezett 75 milliárdos óri-
ásprojekt ellen, egyelőre csak a gazdasá-
gi válság lassítja a tervek megvalósítását.
„A múlt héten tárgyaltunk a Club Aliga
ügyéről a balatonvilágosi önkormányzat
és a befektető képviselőivel. A fejlesztő
ígéretet tett, hogy az egész partszakasz
nyitott, szabadon használható parti sé-
tány lesz. A projekt nagyságrendjét is si-
került csökkenteni, bár a mindenki szá-
mára elfogadható kompromisszum még
nem született meg, és a tájba illesztés
szempontjából is várunk további enged-
ményeket” – mondja Bóka István. A ma-
gyar állam mindenesetre úgy privatizálta
az üdülőt, hogy azzal gyakorlatilag maga
tette lehetetlenné az általa elfogadott
Balaton-törvény legfontosabb előírását:
a parti sáv 30 százalékát minden telepü-
lésen közterületté kell alakítani. A parti
sétánnyal a pártállami múlt örökségeként
alig rendelkező Balatonvilágos ezt az elő-
írást most csak a magánbefektető együtt-
működésével tudja teljesíteni.

Készül viszont egy olyan fejlesztés,
melynek mindenki örül: a Nemzeti Infra-
struktúra Fejlesztő Zrt. részben már elő-
készítette a déli parti vasútvonal felújítá-
sának tervét. A munkálatok legkorábban
2013-ban indulhatnak el. A Balaton keleti
csücske Budapestről vasúton körülbelül
két óra alatt érhető el, az északi part
középső szakasza három és fél órára van
a fővárostól. A Tárnok–Székesfehérvár-
vonal jelenleg zajló felújítási munkálatai
húsz perccel csökkentik az utazási időt,
de igazi megoldás az északi parti vasútvonal
fejlesztése és a balatoni körvasút
megvalósítása lenne.

Akkor és most

A part egykori viszonyainak fel-
idézésére előszedtünk egy régi
turistatérképet 1988-ból, és az
egyes területeket sorra véve ösz-
szehasonlítottuk az egykori és
a mai állapotokat. Mi változott
húsz év alatt a velencei vízparton?
Szinte minden: a régebbi üdü-
lők, köztulajdonban lévő szálló-
dák bezártak vagy lepusztultak, a
természetközeli területek beépül-
tek, a tópart jelentős része magán-
tulajdonba került.

Öregstrand → Velence Resort
& Spa (szálloda, termálfürdő,
apartmanházak)

focipátya → üres telek magántu-
lajdonban (beépíthető)

Ifi Étterem és Szálló → magántu-
lajdonban (részben üres, lelakott)

Ifi strand → Velencei-tó kapuja
projekt (építési terület)

**Gyermekotthon és Velencei Ifjú-
sági Központ** → magántulajdonú
kastély (romhalmaz) és lepusztult
közpark

nádas → eladó parti telkek, kiépít-
ett sétány

**Központi Népi Ellenőrző Bizott-
ság üdülője** → üres hotel (koráb-
ban az Állami Számvevőszék hasz-
nált)

nádas → Gólya Villapark (holland
üdülőfaló)

nádas → Club Velence lakópark

Velence: kapunyitási pánik

A Velencei-tó partján az idei nyár legfon-
tosabb eseménye a tó névadó településén
elindított kiemelt uniós fejlesztési pro-
jekt, a „Velencei-tó kapuja” (*Heti Válasz*,
2010. július 1.) összeomlása volt. A ve-
lencei önkormányzat viták keresztüzé-
ben álló uniós fejlesztési projektje nyolc
év előkészítés után tavaly elindult – idén
nyáron pedig megfeneklett, és zátonyra
futott. Ami utána maradt, az maga a csőd.

Az egykori pázsitos, ősfás strand helyén
félbehagyott vasbeton torzó meredezik a »

» parti sétány teljes hosszában. A kerítés mögött bezárt bódék: lángos- és gofrisütő, söröző, büfé. A strandon tevékenykedő vállalkozók idén ki se nyithattak az építkezés miatt. A tervek szerint a beruházásnak a fürdőidény kezdetére el kellett volna készülnie. Márciusban az önkormányzat még azt állította: nincs veszélyben az idei szezón. Júniusban beismerték, csúszik a beruházás, de a strand nyár derekán kinyit, és az egész projekt elkészül szeptember 30-ra. Augusztusban *Oláhné Surányi Ágnes* polgármester arról tájékoztatta a helyieket, hogy az építkezés nem állt le, csak lassult, de októberre elkészül a nagy mű. A munkások azóta levonultak a tepről, a betontorzó körül szinte semmilyen munka nem folyik.

A strand területén tíz kisvállalkozás működött, a családtagokkal együtt legalább negyven ember megélhetése úszott el. (Összehasonlításképpen: a több mint kétmilliárd forintos megaprojekt a megvalósíthatósági tanulmány szerint 12 közvetlen munkahelyet hozna létre.) Az egyik kisvállalkozó a vasút melletti szolgáltatóházban nyitott ideiglenes boltot. „Nemrég kaptam levelet az önkormányzattól, hogy szeptember 15-ig fizessem ki az éves területhasználati díjat a strandon lévő bódém után, amit idén ki se nyithattam. Az összes büfés ügyvédhez jár, pereskedni fogunk” – meséli.

A csőd közvetlen oka a zalaegerszegi kivitelező cég, a K+K Bau-Profil Zrt. fizetési képességének válsága. A valódi okot ennél mélyebben érdemes keresni: a várost kisebb megszakítással az 1980-as évek vége óta irányító polgármester fejlesztéspolitikájában, amely mára tönkretette a tó „fővárosát”. *Oláhné Surányi Ágnes*, Velence egykori tanácselnöke névlegesen függetlenként irányítja a várost. A szocialista kötődésű politikus még tavaly ősszel, a jobboldali önkormányzati hullám idején is győzött fideszes és független vetélytársai fölött. Támogatottságának egyik magyarázata Velence demográfiai viszonyaiban rejlik: a település lakosságának száma folyamatosan gyarapszik, de a beköltözők valószínűleg az idősebb korosztályból kerülnek ki, mert a legnépesebb korcsoportot a 65 éven felüliek alkotják.

Oláhné kiválóan ért a nyugdíjasok nyelvén, zajos tömegrendezvényeknek nem ad teret a városban, a parkok szépek, virágosak (Velence 2000-ben elnyerte a Virágos Magyarországért mozgalom első díját, azóta a „Virágos Velence” szlo-

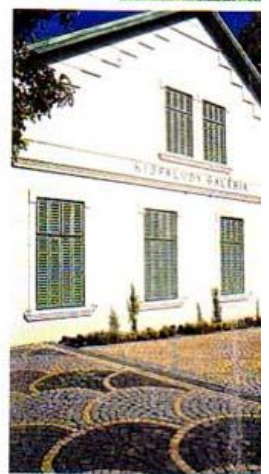

L. Simon László:

„*Oláhné Surányi Ágnesnek* a történetek után fel kell állnia a polgármesteri székből. Egy városvezető, aki nem mond igazat a beruházás állásáról, és ilyen helyzetbe hozza a települését, alkalmatlan. Morálisan elfogadhatatlan, hogy miközben a helyi vállalkozások az elhibázott építkezés miatt csődbe mennek, saját magának a korábbi évekhez hasonlóan idén már kétszer is háromhavi fizetésnek megfelelő jutalmat szavaztatott meg a képviselő-testülettel. Az előre hozott választások után meg kell vizsgálni, hogy van-e mód a Velencei-tó kapujából lett torzó áttervezetésére.”

gen a település identitásképző elemévé vált). A polgármester másik titka, hogy a városban mindig történtek fejlesztések: a közintézményeket tatarozták, sok járda és csatorna épült. A megbízható menedzselésért cserébe a helyiek többsége elnézte, hogy a vízpart fokozatosan magánkézbe került (*lásd keretes írásunkat*). Sorra követték egymást a józan észnek is ellentmondó „fejlesztések”, mint a Club Velence lakópark *Korda György* villájával, ahol még vízparti sétánynak sem hagytak pár méter helyet, egy túlsúfolt holland üdülőfaló, vagy a Gárdonnyal közös – és a két település között jogvitát okozó – termálvízvezeték épülő Velence Resort és Spa üdülőkomplexum. A rövid nyári szezón „széthúzásának” szándéka érthető, ugyanazt az utat járja minden vízparti üdülőváros Siófoktól Agárdig, de a hatemeletes apartmanházak – közvetlenül az elkerített vízparton – jóvátehetetlen sebet ejtettek a tó látképén. A végeredmény ma már a spanyol tengerpart egy kevéssé kellemes szakaszát idézi.

A választókerület országgyűlési képviselője, *L. Simon László* tavasszal felvette, hogy a Balaton-törvény mintájára külön törvénnyel kellene irányt szabni a régió fejlődésének. „A helyi közélet szereplői támogatják az elképzelést, mert a közigazgatási és jogi széttagoltság árt a tónak. Egységes elvek szerint kellene kezelni a fejlesztéseket, összehangolni a települések szabályozási terveit, gondos-

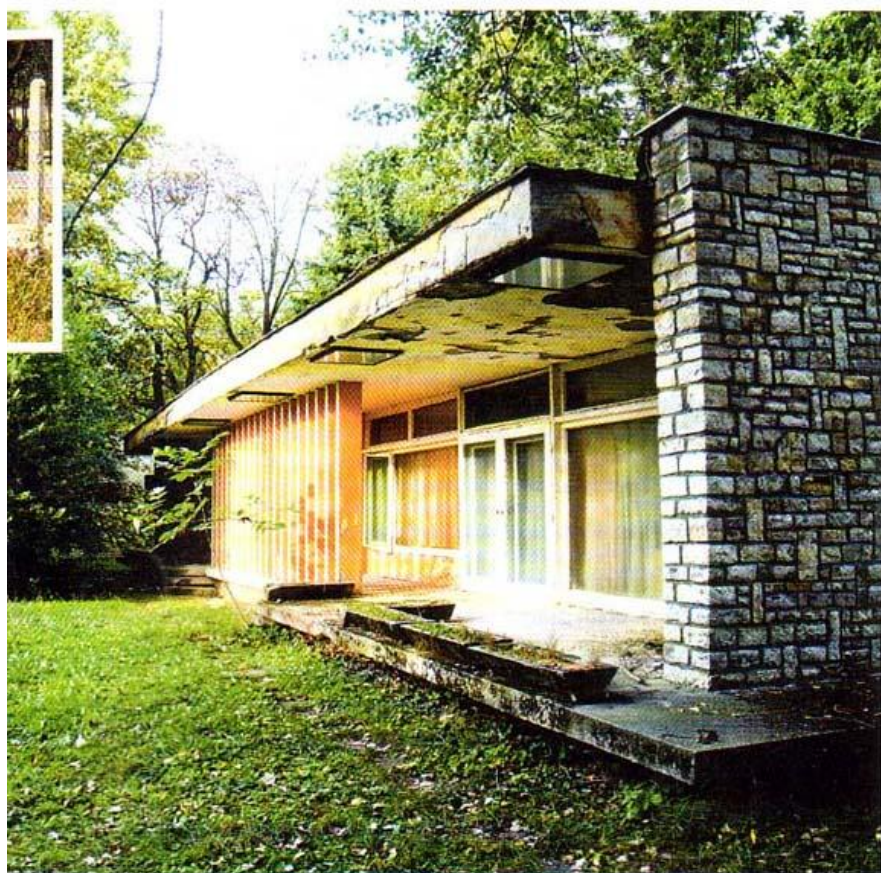

» Eladó ingatlanok (fent), A Kisfaludy Galéria Balatonfüred mintaszerűen rehabilitált városközpontjában (lent)

kodni a vízminőségről, a kotrásról és a partfalak állapotáról. Ha ősszel sikerül elvégezni a jogszabály-előkészítő munkát, 2012-ben a parlament elé kerülhet a javaslat, esetleg a Balaton-törvény kiegészítő fejezeteként. Emellett szükségesnek tartom az északi parton egy nemzetközi versenyek megrendezésére is alkalmas ifjúsági vízisport-központ létrehozását a mostani evezőspálya felújításával, a King's City-telek egy részének bevonásával és a *Fa Nándornak* átadott, megyei tulajdonú kikötő visszaszerzésével, valamint a Velencei-tavi Vízi Sportiskola állami átvételével és fejlesztésével” – magyarázza.

A tópart állapota önmagában bizonyítja a törvény szükségességét. Velencén bőven lett volna hely „barnamezős” turisztikai fejlesztésnek a zöldterületek elprédálása helyett, ám az előző rendszer hasonlóan elhibázott léptékű – de legalább az ifjúsági tömegsportot szolgáló – fejlesztései, az Ifi Szálló és Étterem revitalizáció helyett magántulajdonban vegetálnak. Ugyancsak egy helyi vállal-

Fotók | Dorkó Dániel

» Az egykori aligai pártüdülő sorsa az izraeli ingatlanfejlesztő kezében van

kozó kezén pusztul a város legértékesebb műemléke, a barokk Meszlényi-kastély, és lassan bekúszik az enyészet az elhagyott ÁSZ-üdülőbe is. „Három tőkés csoport a velenceifürdői kikötőtől az északi strandig tartó zárt szállodanegyed kialakítására tör, és minden ingatlant megszerrez, amely ennek útjában áll” – mondja Braun Péter korábbi független polgármesterjelölt. „A jelenlegi városvezetés az üzleti turizmusra építene Velence jövőjét, pedig nyaralni a jómódúak a tengerhez járnak, legfeljebb egy-egy vállalati tréningre jönnek el a tóhoz. Velence hosszú távú érdeke az lenne, hogy a gyerekeknek nyújtson életre szóló élményeket, hogy felnőttkorukban is visszajöjjenek a családjukkal.”

A tópart adottságai miatt Velence és Sukoró önkormányzataira különösen nagy vállalkozói nyomás nehezedik. A déli oldal, Gárdony és Agárd beépült nyaralókkal, a nyugati partot a védett madárrezervátum foglalja el, így az ingatlanfejlesztők a keleti partra koncentrálnak. Ennek a kiemelt figyelemnek a jele volt, amikor egy

izraeli csoport kaszinóvárost akart építeni a sukorói partszakaszon King's City néven. Az ügyből botrány és Gyurcsány Ferencig elért bűnügy lett, de azt kevesen vették észre, hogy Sukoró előző polgármestere, Molnár Gábor regnálása alatt több más ponton is növelték a falu beépíthető belterületét.

Az elmúlt húsz évben folytatott politikára a „Velencei-tó kapuja” projekt tette volna fel a koronát. A szabad strand húszhektáros területén száz öreg fa kivágásával szolgáltatóház, rendezvénytér és kétszintes – alul fedett, fűtött, felül nyitott – sétány épült volna. A hosszan elnyúló építmény előtt tengerpartot idéző homokstrandot akartak kialakítani. A parti sétányt meghosszabbították a termálfürdőig, és gyalogshidat építettek a kikötő öble fölött (ezek az elemek mostanra elkészültek), a családias, „lángos-palacsinta” hangulatú szabad strand helyett pedig elegáns korszót álmodtak. A sukorói kaszinóprojekt elleni tiltakozást megszervező helyi civilszervezetek ellenvetéseit az önkormányzat félresöpörte. Látszólag nem

Mi kellene a jó balatoni vasúthoz?

- A déli parton teljes pályarekonstrukció (2013-ban kezdődik)
- A székesfehérvári pályaudvar átépítése (10 perc időnyereség)
- Az északi parti vonal villamosítása (20 perc időnyereség)
- A Balatonakarattya–Balatonvilágos hiányzó pályaszakasz megépítése
- A Badacsonytördemic–Balatonederics hiányzó pályaszakasz megépítése

volt miért aggódni: a projektnek érvényes támogatási szerződése volt, a pénz rendelkezésre állt. A civilek sem a megépítés, hanem a hosszú távú fenntarthatóság, a gazdasági racionalitás és az eltérő jövőkép miatt aggódtak.

A beruházáshoz szükséges 600 millió forint önrészt svájcifrank-alapú kötvények kibocsátásából teremtette elő az önkormányzat. Az egy főre jutó kötelezettségvállalást tekintve Velence a tizenkettedik legeladósodottabb település az országban (489 ezer forint egy főre jutó adóssággal). A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség a bajokat látva fél évvel meghosszabbította a projekt befejezésének határidejét, de ha nem sikerül megoldást találni, az uniós támogatásból lehívott összegeket is vissza kell fizetni (további részletek a 17–18. oldalon).

Tisza-tó: bájosan lepukkant

Néhány tucatnyian heverésznek a parton, a vízben alig valaki. Pozdorjafalú kocsmák-büfék csiricsaré műanyag reklámszékeiről műanyag asztalra könyököl néhány kopasz, tetkós tizenéves. Nyártemető sör, aztán csocsó. A látvány húsz évvel ezelőtől, bájosan lepukkant, pedig a Tisza-tó fővárosának címét hivatalosan is birtokló Tiszafüred strandján járunk. Igaz, szeptember eleje van, az iskolásoknak nincs már módjuk a vízben hűsölni, de hetek óta ez a helyzet. „Augusztus 20. után mindig vége a szezonnak, hiába volt jó idő” – legyint az egyik büfé.

Gyönyörködni a természet szépségeiben – de azon sincs mit nézni. Az Alföldön járunk, dombokra-hegyekre nincs kilátás, az öböl itt ráadásul kicsi, a partról »

» nézve a víz lehetne akár folyó is. Hiába az ország második legnagyobb egybefüggő vízfelülete a Tisza-tó a maga 127 négyzetkilométerével, a nyílt víz ebből hetvenet sem tesz ki, a többi sziget és növény. Tiszafürednél különösen lagúnás, benőtt a víz, számtalan madárfaj nagy öröme – a Balatonnál, Velencei-tónál fellelhető „távolba nézős” toélményt viszont hiába is keresnénk. Persze az összevetés nem valami korrekt: még harminc éve sincs, hogy e vízfelület megjelent Magyarországtérképén.

Ahogy a természet benötte, élővé tette, tóvá avatta a kiskörei tározót, úgy kezdett burjánzani a tóparti élet is a '80-as évektől: a parton kempingek, szállodák, strandok épültek. A tervezettség hiánya, a kvázi organikus fejlődés ma is látszik az épített környezet olcsó megoldásaiban, csak az árak kúsztak az ismertebb, történelmi tavak irányába – mintha csak franchise-rendszerben működne a magyar tóparti büfék. Nem csak a kínálat ugyanaz. A hekkes–hamburgeres–pizzás–főtt kukoricás büfék, sörivók árlapját egy az egyben használhatná egy káptalanfüredi vagy velencefürdői vállalkozó is.

Míg azonban a Balaton és Velence felkeltette a befektetők figyelmét, a Budapesttől 140 kilométerre található mesterseges tó összemérhetetlenül szerényebb mértékben – itt a kemping, a panzió lesz az úr még jó darabig. Tiszafüred is csupán egy négycsillagos hotellel büszkélkedhet, igaz, idén átadták a hozzá tartozó kalandparkot, az önkormányzat pedig biciklipihenőt építtetett a strandon. A tó majdnem körbekerékpározható, a kerekzőkre és a horgászturizmusra igyekeznek hát építeni – tavaly óta, hosszú jogviták után végre a helyi halhasznosítás a város kezelésébe került. Csakhogy ebből nem csupán a térség, de még a város sem él meg: az idei szezonzár 13-15 millió forint jött össze Tiszafürednek idegenforgalmi adóból, miközben csak segélyre havi 15-20 milliót fizet ki az önkormányzat. A munkanélküliség jóval az országos

» Retróhangulat a Tisza-tónál

Fotók | Fűrjes Viktória

átlag felett van a ma jelentős ipar nélküli egykori iparvárosban, a tiszafüredi pedig egyike annak a 33 kistérségnek, amely a leghátrányosabb helyzetű az ország 174 miniregiójából.

A fejlesztésekre, irányokra ötletük van bőven, csupán az a bizonyos három dolog hiányzik – mondja érdeklődésünkre *Pintér Erika* polgármester már a városházán. Vágyálmokat itt nem kergetnek. „Nem a Tisza-tó lesz a megváltónk, ez nyilvánvaló.” Munkahelyteremtés, mezőgazdaságfejlesztéssel, élelmiszer-feldolgozás, a város logisztikai központtá tétele, oktatási központ: ezek lehetnek a kitörési pontok.

Persze a tó fejlesztésének is vannak irányai, létezik elvileg központja is, Kiskörén: a Tisza-tó Térségi Fejlesztési Tanács névre hallgat. Nekik viszont nemcsak hogy pénzük nincs, de míg eddig a megyei önkormányzatoknál összpontosultak a fejlesztési feladatok, a mostani közigazgatási változások miatt a szerepük sem tisztázott. Az elmúlt években azért apróbb sikereket értek: megszületett például a Tisza-tavi kódex, melyet minden érintett önkormányzat és hatóság, valamint a vízügyi igazgatóság is aláírt, s arról szól, hogyan lehet használni a tavat.

Azt is sikerült elérni, hogy már csak az a huszon-egynéhány település tartozzon a régióhoz, amelynek van köze a tóhoz: korábban több mint hetven falu, város érezte magát érintettnek.

Ha lassan is, de valami együttműködésféle is kialakulni látszik, programjait ma már összehangolják a települések, s a helyiek szerint néhány éve vége a Tiszafüred–Abádszalók rivalizálásnak is. „Mások az adottságaink, másként kell kihasználni őket. Ha Tiszafüred Balatonfürednek felel meg, akkor Abádszalók Siófok” – magyarázza a polgármester, s felhívja a figyelmünket: bár csak 25 kilométer az út oda, az utak nagyon rosszak.

Abádszalók profilja egész más. Itt nagy az öböl, van hely az extrém vízisportokra – szemben más tavakkal, itt nemhogy nem tilos a jet-ski, de kifejezetten a száguldásé a bolyákon túli rész. A szolgáltatások viszont nem éppen ötcsillagosak: a józsefvárosi kínai piacot idézi a szedett-vedett bódésor, melyben a strand vendéglátó-ipari részét tisztelhetjük. Noha idén fizetős lett az önkormányzati tulajdonú egykori szabad strand, a fejlesztések egyelőre kimerülnek a modern beléptetőrendszerben. ■

itthon

Sukoró és társai | Magyarország meghódítaná az arab világot

A törvény kapujában

Mit érdemel az a bűnös, aki politikusként fejlesztési révéletbe esik, és jogszabálysértő eszközöket szentesít? Ami biztos: Gyurcsány Ferenc gyanúsított lesz Sukoró-témában – sőt az ügyészség a Velencei-tó kapuja projektre is ráindult.

BÓDIS ANDRÁS | itthon@hetivalasz.hu

Gyurcsány Ferenc végzetévé válhat az általa irányított kormány egyik utolsó, 2009. áprilisi döntése, amellyel kiemelt beruházássá nyilvánították a Sukoróra álmódott King's City kaszinóvárost. Az Országgyűlés szakbizottsága kedden legalábbis kezdeményezte az egykori miniszterelnök mentelmi jogának felfüggesztését, így már csak egy összparlamentari szavazáson múlik, hogy az ügyészség meg tudja-e gyanúsítani hivatali visszaéléssel a szocialista politikust (az időközben megfeneklett velencei-tavi fejlesztés „túlalajozása” miatt).

Az eset történelmi, hiszen a vigalmi negyedet kormányrendelet nyilvánította kiemelt projektté, és arra eddig nem akadt precedens – legfeljebb igény lett volna rá –, hogy egy jogalkotót szabálytalan jogalkotási tevékenység miatt fognak gyanúba. Mindenesetre Gyurcsány kiadása nem kérdés; a feljelentő az LMP-s Schiffer András volt, a Fidesz és a Jobbik ugyancsak beigérte az igent a választóinak, de a célszemély is sűrűn „nanázott”, amikor a sajtó arról faggatta, hajlandó-e előbújni mentelmi joga mögül. „Kívánom, hogy az eljárás során politikai és ügyészi vádlóim szemébe nézve magam vádolhassam őket tisztességtelenséggel” – írta blogjában az exkormányfő. Am felvérteződése előtt az általa kigondolt Magyar Demokratikus

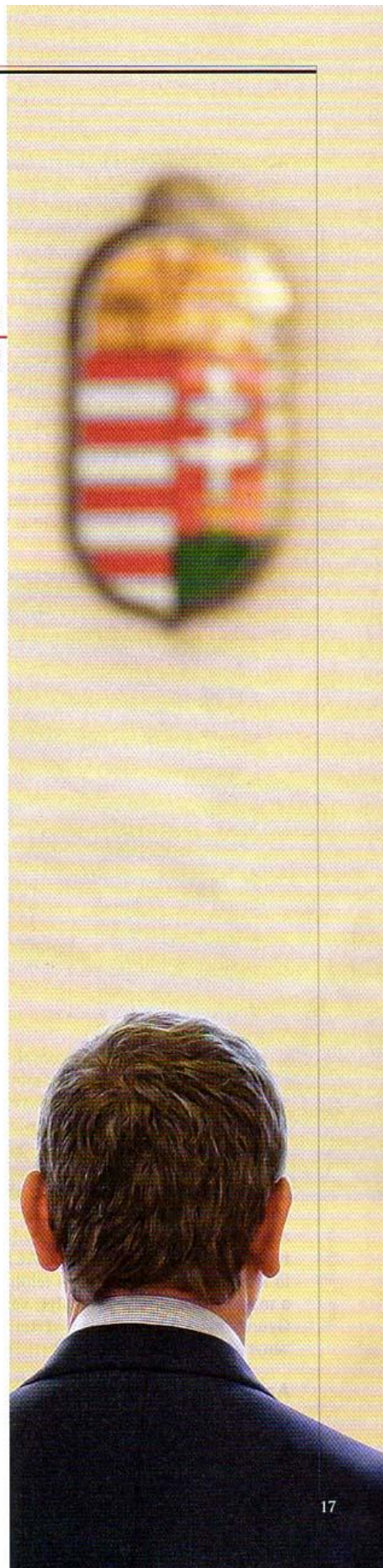
Charta azért megpróbálta rábírní Schiffert: vonja vissza feljelentését, „ha nem kíván egy koncepció eljárás előkészítésének részesévé válni” – mindhiába.

Ami biztos

Egy beruházás kiemeltté nyilvánítása önmagában nem bűn; csakis annyit jelent, hogy az állam hónapokkal meggyorsítja a közigazgatási-hatósági engedélyeztetéseket. Gyurcsány internetes közléséből tudjuk: neki a kormányrendelet meghozataláig vezető utat róná fel az ügyészség. Különösen azt az aktust, ahogy 2008. május 26-án a parlament Nándorfehérvári termében elkötelezte kabinetjét az amerikai–izraeli befektetőknek (miközben figyelmen kívül hagyta a nyilvánosság bevonására vonatkozó törvényi kötelezettségét). Pedig a korabeli miniszterelnök elvileg abban sem lehetett volna biztos, hogy az elé felvonuló üzletemberek „igaziak”, a King's City magyarországi projektjei ugyanis beazonosíthatatlan ciprusi offshore-tulajdonosok kezén voltak.

Gyurcsány most azzal védekezik: nem állt szándékában a fejlesztők kottájából játszani kormányát, csak általánosságban támogatta a gigaberuházást. Az események gyanús egymásutánja azonban feltételez egy láthatatlan kezét, amely a presztízscél érdekében jogszabályokat íratott át, illetve törvénysértő eszközöket szentesített. Hogy mik a vitatott stációk? »

Fotó | MTI

» A kormány 2007-ben fogadta el a verseny nélküli földcsere lehetőségét biztosító vagyontörvényt; később e kiskapu révén kerülhetett a sukorói telek a befektetőkhez. Beszédében azonban, hogy *Joav Blum* csak két hónappal a „nándorfehérvári paktum” után vásárolta meg azokat az olcsó pilisi területeket, melyeket az állam később becsért neki. A hatalom tehát pályázat mellőzésével játszotta ki a Velencei-tó 70 hektáros „előszobáját”.

Lássunk csodát, 2008 júniusában már arról döntött a parlament, hogy tágítja a kiemelt nemzetgazdasági ügyekről szóló jogszabály hatályát a koncessziós projektekkel (például a kaszinóüzemeltetéssel). A 2009-es kormányfőváltás előtt

érintő, kis-Sukoróként elhíresült projekt, amit szintén a néhai Gyurcsány-kabinet nyilvánított kiemelt uniós beruházásá 2008-ban. A volt miniszterelnök itt „csak” annyiban tehető felelőssé, hogy az általa működtetett adminisztráción ostoba lobbierdek is képesek voltak áthatolni. A kormány a másfél milliárd forintnyi EU-pénzt nem alapinfrastruktúra-kiépítésre (közútra, vasútra) költötte, hanem egy pázsitos strand „újraértelmezésére”. A Velencei-tó kapuja tehát egy tájidegen üdülőkompexumot jelöl – plázával, tengerpartot idéző homokágyval, illetve télen fűtött korzóval.

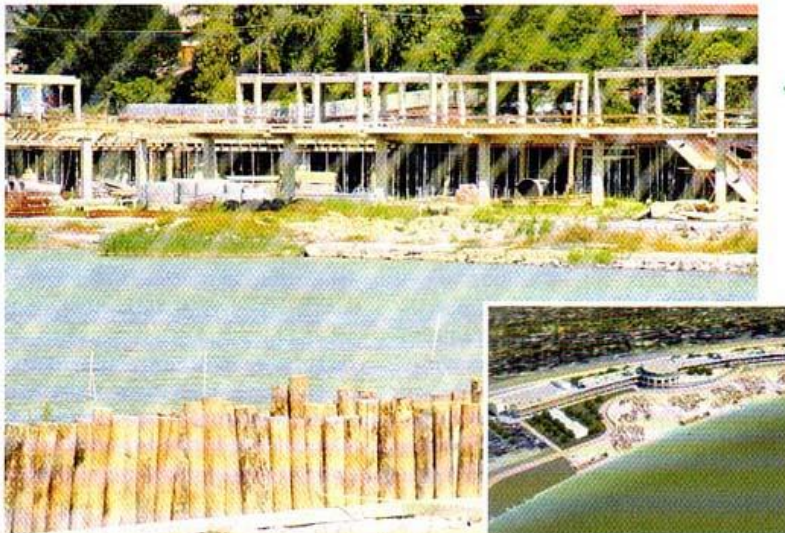
A lidó ügyét a *Heti Válasz* birtokában lévő dokumentumok szerint már 2003-

lesztési Ügynökség azonban kiszúrta a cselet, és az előkészítésre szánt 54 millió forintot utólag elvonta Velencétől.)

A műtengerpart és a bevásárlóobjektum kizárólagos üzemeltetési és hasznosítási joga persze csakis Görgicze Gomi Kft.-jére szállhatott – még 2009-ben, vagyis az első kapavágás előtt. E cégen kívül egyetlen vállalkozás indult a működtetés privatizálásáról szóló tenderen; történetesen a Hotel Juventus állandó rendezvényszervező partnere (de mivel ajánlata hemzsegett a formai hibáktól, sikerült kizáratnia magát a „versenyből”). A helyi civileket tömörítő Sz-Épülő Velencét Egyesület azt is kiszúrta az önkormányzat Gomi Kft.-vel kötött üzemeltetési szerződésében, hogy Görgicze Zoltán 60 millió forint (és az ezt kiegészítő csekély bérleti díj) kifizetésével további ráépítési jogot kapott a polgármestertől. Ez azt jelenti, hogy a Velencei-tó kapuja nem nyit majd ajtót a vízre, inkább megöli a város és a part közötti kapcsolatot – ha valaha elkészül.

A sors fintora, hogy mára a projekt zalaegerszegi illetőségű kivitelezője csödközelbe jutott (egy másik, balatoni óriásfejlesztés miatt). A polgármester ennek ellenére csak afféle engedélymódosítási kényszereknek tudja be, hogy – nyár helyett – október–decemberre lesz átadható állapotban a nagy mű. A potenciális üzlettulajdonosok nem ilyen derűlátók, erre utal legalábbis, hogy információink szerint Görgicze alig halad a plázatorzó helyiségeinek kiadásával.

Fotó: Donkó Dániel

» Plázatorzó. A Velencei-tó kapuja papíron (jobbra) és a valóságban

Gyurcsányék sebtiben határozta meg a King's City kiemeltté tételéről, mindezt úgy, hogy a fejlesztési terület – ügyvédségi óvások miatt – még nem volt Blumék nevében. Ennél súlyosabb véték, hogy az amerikai–izraeli fél nem rendelkezett érvényes (a pénzügyminiszter által aláírt) kaszinókoncessziós szerződéssel sem, azaz tilos lett volna kiemeltté nyilvánítani az élménypark-elképzelést. Az igenlő kormányrendelettel mégis felülírták a magasabb szintű jogszabályt, vagyis Gyurcsány stábjában tudatosan sértett törvényt a beruházók érdekében.

Ami szintén gyanús

A tőke és a politika szimbiózisáról még egyértelműbben árulkodik a Velencei-tó Budapesthez közel eső keleti szegletét

ban megkísérelte lepacsizni Velence polgármestere, *Oláhné Surányi Ágnes* és a tőkörnycék egyik legbefolyásosabb vállalkozója. A Hotel Juventus üzemeltetőjeként és a parti fesztiválok gazdájaként ismert *Görgicze Zoltán* cége, a Gomi Kft. együttműködési megállapodást is kötött a helyhatósággal településközpont létesítésére – ez fejlődött aztán tovább a Velencei-tó kapuja ötletté. Mivel az érintettek uniós finanszírozásra hajtottak, illetve a szabályosság látszatát kelteni, a cinkes megbízásokat pedig elbújtatni. Első lépésben a Görgicze-féle Hotel Juventust tervező Artonic Design Kft.-vel nyertették meg az építészeti munkát. Úgy kerülték ki a pályázatást, hogy három – közbeszerzési értékhatár alatti – részre bontották a feladatot. (A Nemzeti Fej-

Ami fenyeget

Nagy- és kis-Sukoró ügye jelenleg – büntetőjogi értelemben – nem ér össze. A King's City-kalandot megalapozó telekcsere eddig hat gyanúsítottat ragadott magával (köztük a nemzeti vagyonkezelő felső vezetését), illetve Gyurcsány is három évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető, ha megáll a hivatali visszaélés gyanúja, vádja. A velencei kapuőrök esete nem tart itt. Egyelőre csak amiatt van aggódni valójuk, hogy – miként a *Magyar Nemzet* megírta – a Fejér Megyei Főügyészség törvényességi felügyeleti eljárás keretében vizsgálja a beruházáshoz kapcsolódó földhivatali, környezetvédelmi, fakivágási és építésügyi hatósági eljárásokat. Nem lényegtelen viszont, hogy a Zuschlag-ügy is éppen ilyen „rutinellenőrzésből” fejlődött sokszereplős politikai büntetőüggé. ■